

Program Profilaktyczny

**Zespołu
Szkolno-Gimnazjalnego
w Nędzy**

Treści Programu Profilaktycznego:

1. Podstawa prawna	3
2. Założenia Programu Profilaktycznego	4
3. Cele Programu Profilaktycznego	5
a) Cele główne:	5
b) Cele szczegółowe:	5
4. Rodzaje działań podejmowanych w ramach Programu Profilaktycznego	7
5. Formy realizacji programu	8
6. Przewidywane efekty podjętych działań profilaktycznych	8
7. Plan działań profilaktycznych	9

1. Podstawa prawna

Ustawy i rozporządzenia:

- Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991 r. (Tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 ze zmianami).
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2003, nr 6, poz. 96)
- Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- Rozporządzenie MEN z 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. 2003, nr 26, poz. 226).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015, poz. 1249)

Dokumenty wewnętrzne:

- Statut Szkoły
- Szkolny zestaw programów nauczania
- Program Wychowawczy

Przepisy pozaświatowe:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Art.72.
- Konwencja o Prawach Dziecka, Art.33.
- Ustawa o zmianie ustawy z dnia o postępowaniu w sprawie nieletnich z dnia 29 lipca 2011r.
- Ustawa z dnia o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011, nr 231, poz. 1375).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 1982, nr 35, poz. 230 ze zmianami).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2005 r. nr 179, poz. 1485).
- Ustawa z dnia 8 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2010, nr 81, poz. 529).

2. Założenia Programu Profilaktycznego

Profilaktyka uznawana jest za ogół działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi. Obejmuje eliminację lub redukcję czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących. Szczęólnego znaczenia nabiera wśród młodych ludzi, u których kształtuje się między innymi hierarchia wartości, doskonałą się relacje z innymi ludźmi, wzmacnia się poczucie pewności siebie oraz kształcą się skomplikowane procesy myślowe.

Niniejszy Program Profilaktyczny to ogół działań mających na celu wspomaganie wychowawczej roli rodziny, ochronę uczniów przed zakłóceniami w rozwoju oraz podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji pojawiających się zagrożeń. Obejmuje przede wszystkim działania z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej, czyli: promującej zdrowy styl życia, dostarczającej informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwiającej dokonanie racjonalnego wyboru, wspierającej rozwój umiejętności psychologicznych i społecznych

(umiejętności zaspokajania potrzeb np. przynależności, miłości, umiejętności nawiązywania kontaktów, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia itp.), stwarzającej możliwości zaangażowania się w działalność pozwalającą na realizowanie potrzeb, rozwijanie zainteresowań aktywności, sukcesu, itp.

W ramach profilaktyki drugorzędowej podejmowane będą działania mające na celu wczesną identyfikację, czyli ujawnienie osób z grupy podwyższonego ryzyka (tych, którzy podjęli choć jedno zachowanie ryzykowne). Dalsze działania interwencyjne podejmowane będą przy współpracy ze specjalistami w danej dziedzinie.

Zakładamy, iż profilaktyka to nie tylko specjalnie prowadzone zajęcia. W ramach powyższych oddziaływań za bardzo ważny uważamy również codzienny kontakt ucznia z nauczycielem. Oczekujemy, że postawy nauczycieli charakteryzowane jako profilaktyczne, tj. stawianie wymagań na miarę możliwości uczniów, współudział w budowaniu grupy, zachęcanie do współpracy, motywowanie przez odkrywanie mocnych stron uczniów, uczenie metodami aktywizującymi, twórcze i kreatywne podejście do tematu, zaowocują zmniejszeniem ilości niepowodzeń i problemów szkolnych uczniów.

3. Cele Programu Profilaktycznego

a) Cele główne:

- Dostarczenie uczniom i nauczycielom wiedzy i umiejętności do skutecznego przeciwdziałania i radzenia sobie z zagrożeniami dla zdrowia i jakości życia,
- Osłabienie czynników ryzyka,
- Zacieśnienie współpracy ze środowiskiem domowym ucznia, jak również instytucjami wspomagającymi rodzinę i promującymi zdrowy styl życia,
- Sprawne reagowanie na terenie szkoły w sytuacji pojawienia się zagrożenia.

b) Cele szczegółowe:

- Stworzenie warunków bezpiecznej, wolnej od zagrożeń szkoły,
- Budowanie prawidłowych relacji z uczniami,

- Troska o właściwą adaptację uczniów (dzieci 6-letnich) w nowym dla nich środowisku,
- Budowanie samoświadomości, samooceny wśród uczniów,
- Uczenie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych potrzebnych w kontaktach z innymi ludźmi i radzenia sobie w sytuacji presji otoczenia,
- Zmniejszanie u młodzieży destrukcyjnych sposobów radzenia sobie ze stresem, niepowodzeniami, brakiem akceptacji, miłości ze strony rodziców, otoczenia,
- Promocja zdrowego stylu życia,
- Troska o właściwe zagospodarowanie czasu wolnego,
- Zapobieganie poprzez działalność profilaktyczną takim uzależnieniom jak: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, lekomania; informowanie o zagrożeniach m.in. HIV i AIDS,
- Zmiana obiegowych przekonań na temat stosowania środków psychoaktywnych,
- Współdziałanie z rodzicami w zakresie profilaktyki - wczesna interwencja - udzielanie pomocy,
- Powiększanie poczucia bezpieczeństwa i kompetencji rodziców poprzez wskazanie, co robić i gdzie szukać pomocy w sytuacji problemowej.

W ramach poszczególnych klas Szkoły Podstawowej oraz Gimnazjum kładzie się nacisk na wybrane działania skierowane wobec uczniów. Forma i sposób ich realizacji dostosowana jest do wieku rozwojowego uczniów.

Szkoła Podstawowa klasy I-III

- Zintegrowanie i zaadaptowanie w nowym środowisku,
- Budowanie poczucia bezpieczeństwa i pozytywnych relacji,
- Integracja dziecka niepełnosprawnego z zespołem klasowym,
- Wspieranie rozwoju dobrych relacji rodzinnych,
- Rozwijanie zainteresowań i promowanie zdrowego trybu życia,
- Wspieranie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,

- Wdrażanie do zachowania bezpieczeństwa Szkole i poza nią,
- Integracja dzieci 6-letnich ze środowiskiem szkolnym

Szkoła Podstawowa klasy IV-VI

- Budowanie poczucia więzi z klasą i szkołą;
- Uczenie się akceptacji siebie i innych,
- Działanie na rzecz środowiska - prace charytatywne;
- Rozwój empatii, tolerancji i akceptacji;
- Eliminacja zachowań agresywnych.

Gimnazjum

- Wpływanie na własne życie - preorientacja zawodowa,
- Wdrażanie do konstruktywnego rozwiązywania problemów,
- Kształcenie umiejętności rozpoznawania, nazywania uczuć i szacunku do innych.
- Działanie na rzecz środowiska - prace charytatywne (wolontariat)

4. Rodzaje działań podejmowanych w ramach Programu Profilaktycznego

W ramach programu podjęte zostaną:

- Działania informacyjne,
- Działania edukacyjne,
- Działania integracyjne,
- Działania wdrażające określone umiejętności,
- Działania interwencyjne.

5. Formy realizacji programu

Zadania programu realizowane są w różnych formach. Oddziaływania profilaktyczne prowadzone są m.in. w ramach:

- Lekcji wychowawczych,
- Lekcji wychowania fizycznego oraz innych przedmiotów,
- Zajęć warsztatowych z uczniami,
- Ścieżek międzyprzedmiotowych,
- Zajęć pozalekcyjnych,
- Udziału w uroczystościach szkolnych, apelach, imprezach kulturalnych,
- Przeprowadzanych wycieczkach szkolnych,
- Spotkań z pielęgniarką szkolą,
- Spotkań ze specjalistami (m.in. psychologami, pedagogami, kuratorami sądowymi, funkcjonariuszami policji i in. według potrzeb),
- Spotkań z rodzicami, indywidualnych kontaktów,
- Współpracy z instytucjami wspomagającymi (Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną Komendą Powiatową Policji, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i in.).

6. Przewidywane efekty podjętych działań profilaktycznych

W wyniku realizacji programu profilaktycznego uczniów:

- Uzyskuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną,
- Uwiadamia sobie zagrożenia i potrafi im się przeciwstawić,
- Identyfikuje się ze środowiskiem szkolnym i dostrzega korzyści płynące z prowadzenia zdrowego stylu życia,
- Osiąga dojrzałą osobowość psychospołeczną,
- Nauczyciele posiadają wiedzę z zakresu profilaktyki,
- Występuje niski wskaźnik uczniów opuszczających zajęcia lekcyjne,
- Rodzice chętnie biorą udział w oferowanych im programach, warsztatach.

7. Plan działań profilaktycznych

Treści programowe	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne za realizację
I. Troska o zdrowie fizyczne		
Zapoznanie z definicjami zdrowia i choroby	zgodnie z rozkładem materiału	nauczyciel biologii i przyrody, wychowawcy klas
Troska o własne życie i zdrowie w świetle dekalogu	cały rok szkolny	nauczyciele religii i języka polskiego
Wpływ ruchu i ćwiczeń fizycznych na postawę i budowę ciała	cały rok szkolny	nauczyciele wychowania fizycznego
Znaczenie ćwiczeń korekcyjnych w likwidowaniu wad postawy	cały rok szkolny	nauczyciele wychowania fizycznego
Rola turystyki w utrzymywaniu sprawności fizycznej	cały rok szkolny	organizatorzy wycieczek szkolnych
Zwracanie uwagi na właściwą postawę uczniów na lekcjach	cały rok szkolny	nauczyciele
Główne drogi zakażenia chorobami zakaźnymi i profilaktyka chorób	cały rok szkolny	nauczyciel biologii
Profilaktyka i higiena jamy ustnej	cały rok szkolny	lekarz stomatolog, higienistka szkolna
Rola poszczególnych składników pokarmowych we właściwym odżywianiu się	zgodnie z realizacją materiału z biologii, według czasu trwania programu: „5 porcji owoców, warzywa lub soku” „Owoce w szkole”, „Szkłanka mleka”, „Jedz smacznie i zdrowo”, „Nie pal przy mnie proszę”,	nauczyciel biologii

	„Znajdź właściwe rozwiązanie”	
Choroby wynikające z błędów żywieniowych	zgodnie z realizacją materiału z biologii	nauczyciel biologii

Treści programowe	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne za realizację
II. Troska o zdrowie psychiczne		
Wzajemne poznanie się uczniów celem stworzenia klimatu dla współpracy i dobrego komunikowania się	pierwsze miesiące nauki w klasach pierwszych	wychowawcy klas (zwłaszcza pierwszych)
Wyrabianie i wzmacnianie poczucia własnej wartości	cały rok szkolny	wychowawcy, nauczyciel religii
Uczenie radzenia sobie z niekontrolowanym napięciem i emocjami	cały rok szkolny	wychowawcy współpracujący z pedagogiem, nauczyciel religii
Nabywanie umiejętności wyrażania własnych poglądów	cały rok szkolny	nauczyciele poszczególnych przedmiotów
Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów drogą mediacji	cały rok szkolny	nauczyciele poszczególnych przedmiotów
Uczenie młodzieży polubownego załatwiania spraw (bez przemocy)	cały rok szkolny	wychowawcy, nauczyciele
Poznanie przyczyn wywołujących stres (stresorów) oraz medycznych objawów stres	cały rok szkolny	nauczyciel biologii
Kształtowanie właściwych relacji między nauczycielami a uczniami	cały rok szkolny	wychowawcy klas, dyrektor szkoły

Treści programowe	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne za realizację
III. Profilaktyka uzależnień		
Dostarczanie informacji o środkach uzależniających – narkotykach, alkoholu, papierosach, lekarstwach.	cały rok szkolny	nauczyciel biologii, wychowawcy, przedstawiciele policji, pracownicy Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej
Zapoznanie z przyczynami i skutkami używania środków odurzających.	cały rok szkolny	nauczyciel biologii, wychowawcy, przedstawiciel policji odpowiedzialny za problematykę antynarkotykową
Kształcenie zdolności dokonywania świadomego wyboru.	cały rok szkolny	wychowawcy, zwłaszcza klas III, nauczyciele
Wyuczenie zachowań asertywnych.	cały rok szkolny	wychowawcy, nauczyciele
Włączenie się w obchody Światowego Dnia bez Tytoniu, Dnia walki z AIDS	31 dzień maja, 1 grudnia każdego roku	opiekun SU, pedagog
Udział uczniów w apelach szkolnych, olimpiadach, konkursach o tematyce antynalógowej	cały okres zgodnie z terminarzem	opiekun SU, pedagog
Propagowanie pożytecznych form spędzania wolnego czasu	cały rok szkolny	nauczyciele języka polskiego, opiekunowie zajęć

III.A. Formy działalności informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

Działalność informacyjna	Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji	• Konsultacje z pedagogiem szkolnym • Pedagogizacja rodziców podczas spotkań z rodzicami • Spotkania dla rodziców ze specjalistami
	Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców.	• Porady i konsultacje pedagoga szkolnego • Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Konsultacje prowadzone przez PPP
	Przekazanie informacji na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwanej dalej „ustawą”.	• Przekazywanie informacji podczas spotkań z rodzicami
	Informowanie o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.	• Zapoznanie nauczycieli ze szkolnymi procedurami postępowania w trudnych sytuacjach • Zapoznanie rodziców ze szkolnymi procedurami postępowania w trudnych sytuacjach na zebraniach z rodzicami
Działalność profilaktyczna	W przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych.	• Realizacja programów profilaktycznych • Udział młodzieży w warsztatach prowadzonych przez specjalistów • Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych
	W przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania	• Diagnoza zachowań ryzykownych • Zapewnienie wsparcia dla uczniów zagrożonych uzależnieniem bądź

	biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych	niedostosowaniem społecznych
	W przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji wymagające leczenia.	• Zastosowanie interwencji profilaktycznej • Monitorowanie frekwencji i zachowania ucznia • Wskazywanie oferty placówek specjalistycznych
• Prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia (poszczególne przedmioty); • Realizacja zagadnień profilaktycznych podczas godzin wychowawczych zgodnie z planem pracy wychowawcy; • Prowadzenie zajęć i warsztatów o charakterze profilaktycznym związanych z przeciwdziałaniem używania substancji psychoaktywnych; • Realizacja programu „Smak życia”; • Zamieszczanie informacji edukacyjnych na szkolnej stronie internetowej; • Prowadzenie spotkań ze specjalistami w zakresie zwiększania świadomości uczniów i rodziców o szkodliwości substancji psychoaktywnych o konsekwencjach prawnych związanych z naruszeniem przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii; • Zapoznanie uczniów i rodziców z procedurami postępowania w sytuacjach zagrożenia; • Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych (w tym realizacja projektów i programów); • Doskonalenie zawodowe w zakresie profilaktyki uzależnień; • Współpraca z GKRPA – wymiana informacji; dofinansowanie działań edukacyjno-profilaktycznych (zajęcia warsztatowe dla młodzieży).		

Treści programowe	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne za realizację
IV. Bezpieczeństwo na co dzień		
Udzielanie wskazówek dotyczących bezpiecznego pobytu w szkole oraz w drodze do i ze szkoły	wrzesień każdego roku szkolnego	dyrektor szkoły
Zapoznanie z regulaminami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy poszczególnych pracowni przedmiotowych, a zwłaszcza fizycznej, chemicznej, informatycznej, biologicznej, sali gimnastycznej	wrzesień każdego roku szkolnego	opiekunowie pracowni
Kontrolowanie przestrzegania regulaminów korzystania z poszczególnych pracowni	cały rok szkolny	opiekunowie pracowni
Objęcie uczniów grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków	wrzesień każdego roku szkolnego	dyrektor szkoły, wychowawcy klas, pani sekretarka
Przekazywanie informacji przez funkcjonariuszy Powiatowej Komendy Policji, Powiatowej Straży Pożarnej o czyhających niebezpieczeństwach	cały rok szkolny	dyrektor szkoły, wychowawcy klas
Przypominanie o zasadach regulaminowych obowiązujących na wycieczkach szkolnych	cały rok szkolny zgodnie z harmonogramem wycieczek	wychowawcy klas, opiekunowie wycieczek
Sprawowanie przez nauczycieli pieczy nad bezpieczeństwem młodzieży	cały rok szkolny	dyrektor szkoły, nauczyciele dyżurni
Podanie zaleceń odnośnie bezpiecznego wypoczynku podczas ferii szkolnych i wakacji	miesiące poprzedzające ferie i wakacje	dyrektor szkoły, wychowawcy klas

